

INDLEDNING

Som de andre bind i denne serie er denne konkordans et efterforskningsredskab, udtænkt til at opmuntre og hjælpe alvorligt videnskabeligt studie af Kierkegaards udgivne værker. Dens særlige funktion er at give speciel og omfattende behandling af et stort udvalg af ord, som er vigtige i Kierkegaards tanke. Dette gøres ved at give deres forekomst i sammenhæng med side og linie forbindelse til hver med de fem „udgaver“, der er brugt i dette projekt. For eks. således at den ottende linie af dette værk giver sammenhængen med den tilsvarende forekomst af „Aabenbarelse“ (at de enkelte Stadier mere er en Aabenbarelse af et Prædikat,) og antyder, at dette forekommer i *Enten-Eller*, første halvbind (EE1), på s. 71, l. 39 af den danske tredie udgave, og på s. 65, l. 12 af den danske anden udgave, og at oversættelserne af dette afsnit tekst skulle forekomme på s. 73, l. 8 på engelsk, på s. 61, l. 5 på fransk, og på s. 78, l. 36 på tysk.

Dette værk er bestemt for alle, der læser Kierkegaard, hvad enten det er på dansk eller ej. Det giver en fuldstændig fortegnelse af alle forekomster af nøgleord, placeret i sammenhæng og stillet i orden for nøje og omhyggelig undersøgelse. For dem som bruger engelske, franske eller tyske oversættelser, giver det lokaliseringshenvisninger for tilsvarende linier af tekst og, måske ligeså vigtigt, den originale danske tekst til kontrollering og sammenligning.

Den primære kilde for det nuværende værk er en afgørende linie for linie maskinlæselig udgave af teksten af Kierkegaards *Samlede Værker* (3. udg. Gyldendal, København; 1962-64) eller rettere sagt, det er denne tekst rettet under hensyn til gentagne stavekontroller, i sammenligning med anden udgave og oplysning bidraget af danske videnskabsmænd, hvem jeg er yderst taknemmelig. Kort sagt, vor tekst blev skrevet på hulsystem fra tredie udgave, men da resultaterne syntes tvivlsomme, har vi fulgt andenudgaven i næsten alle tilfælde. Jeg er glad for at have været i stand til at gøre disse rettelser, men afholder mig tydeligt fra at fremhæve denne aspekt af arbejdet; hvem som helst, der omhyggeligt undersøger en samling af denne størrelse over en periode af år, vil komme til at vurdere fejlbarheder af alle udgaver, og måske udvikle en hemmelig sympati for udgivere og korrekturlæsere. I hvert tilfælde, og dette ønsker jeg at gøre helt klart, valgte jeg tredie-udgaven som vores primære kilde, fordi den var på det tidspunkt, og indenfor en overskuelig fremtid synes at være mere tilgængelig og disponibel end nogen anden. Forudsat muligheder for rettelse, syntes det dengang for mig, og det gør det stadig, at gælde mere end alle andre overvejelser.

Den sekundære kilde til dette arbejde er en maskinlæselig udgave af sidekorrelatregistre, som vi har konstrueret mellem vores fem „udgaver“, af hvilke et resumé allerede er blevet trykt, som det første bind i denne serie. Disse registre katalogiserer de individuelle sider af den tredie danske udgave

sammen med de præcise afsnit af tekst i den danske anden udgave, og i de engelske, franske og tyske oversættelser, som svarer dertil. Dette er ikke stedet for at beskrive tilblivelsen af en polyglot konkordans; lad det være nok at sige, at efter at have konstrueret det passende tekstfragment og dens originale placeringens henvisning var komputeren i stand til at bruge disse registre til at frembringe placeringens referencer til hver af de fire andre „udgaver“. Brugerne bedes huske dette, da det forklarer en af de nødvendige, men måske relative mindre indskrænkninger af dette arbejde.

Valget af både den danske anden udgave og af Hirsch-Gerdes tyske oversættelse (Eugen Diederichs Verlag, Düsseldorf; 1954-65) var nærliggende, men desværre er der endnu ingen fuldstændig ensartede udgaver hverken på engelsk eller fransk. I disse tilfælde var jeg derfor nødt til at konstruere en syntetisk „udgave“ fra forskellige oversættelser og udgaver disponible på det tidspunkt. De forskellige bind af alle fem udgaver er detaljeret på siderne umiddelbart efterfølgende denne indledning; for læserens bekvemmelighed er disse i hvert tilfælde ledsaget af en liste med de forkortede titelkoder anvendt i dette værk. Jeg har forsøgt at lave disse så ligetil som muligt på hvert af de fire sprog, og beklager blot, at de ikke kunne blive mere ensartede og æstetisk titulende. Uheldigvis krævede den store varietet af materialets arrangementer i de forskellige udgaver brugen af både bogstaver og tal for at opnå en fuldstændig klarhed i henvisningen.

Trykningen på hulsystem af vores maskinlæselige tekst blev påbegyndt i Januar 1967. Som enhver, der er bekendt med dette område, kan bevidne, var de maskiner, som var disponible på det tidspunkt, langt fra tilstrækkelige for litterær dokumentation og efterforsknings fornødenheder. Ligeså vigtigt, computer trykkeopfindelser var på det tidspunkt om muligt endnu mere begrænsede. Det var derfor klart, at vi måtte ofre visse oplysningspunkter, som vi, hvis det skulle have været fuldent, havde foretrukket at bevare. Kort sagt, mens vi var i stand til at udtænke omsættende kodeprocedurer for at bevare kapitalisering, de danske bogstaver æ og ø, de tyske omlydsvokaler, og påskrifter, der antydede Kierkegaards egne fodnoter, så var vi i vores tekst ikke i stand til at indfatte stjerner, der antydede følgende udgiverkommentar, accenter i andre sprog, græske ord og citater, og til slut identificering af italisk præg som sådan. I det mindste, så vidt dette projekt angår, er dette sidstnævnte redningsløst. De første to er blevet gengivet af komputeren, og forlæggeren har påtaget sig at indsætte det meste af resten på basis af oplysning skaffet fra forskellige computerfortegnelser. Jeg er taknemmelig for denne bistand til at hjælpe os til at gengive teksten til en tilstand forholdsvis nær originalen.

Den praksis at skrive en tekstlinje per kort på hulsystem viste sig fuldstændig tilfredsstillende for hovedteksten, men

førte til visse vanskeligheder i tilfælde af fodnoter, hvor den originale skrift er mindre, og linien derfor længere. I virkeligheden, og i få sådanne tilfælde, og til trods for hyppig brug af „spild“ kort, viste dette sig simpelthen uigennemføreligt at holde hvert eneste ord på nøjagtig samme linie, som det forekommer i den trykte tekst. Dette, sammen med tre eller fire mindre fejl i linietællinger, (uheldigvis opdaget for sent til at blive afhjulpert) gør nogle ganske få af vores tredie udgaves lokaliseringsrapporter ubetydeligt unøjagtige. I virkeligheden, selv om jeg endnu ikke til dato har fundet sådanne tilfælde, synes det klart, at i det mindste et ganske lille antal af sådanne rapporter kan være forkerte en eller måske to linier. Imidlertid synes resten at være fuldstændig nøjagtigt, og konkordans overskriften, tydelig adskilt fra begyndelsen af et brudstykke, kan altid findes på den anførte linie. På den anden side, og som allerede bemærket, er henvisninger til andre udgaver blevet beregnet på grundlag af enkle indskud; dette sammen med den kendsgerning at tre af de fire er oversat, og yderligere at hver af disse tre udelader visse meget korte afsnit af tekst, betyder at de skulle blive antaget for omtrentlige. For således at uddybe det selvfølgelig, en lokaliserings henvisning, der siger, at den danske anden udgaves tilsvarende stykke af en særlig forekomst af en bestemt konkordans overskrift optræder på en speciel side og linie, skal læses med den mening, at denne forekomst kan findes i den umiddelbare nærhed. Jeg siger dette, trods den kendsgerning, at jeg personligt bruger et nummereret kort, og har sjældent måttet se længere end den antydede linie.

Det er måske værd at tilføje, at eftersom gode oversættelser ikke er ord for ord erstatning, kan det specielle ord, som angår brugeren, muligvis være udeladt i en oversættelse, selv i det antydede umiddelbare område. Naturligvis kan det i sådanne tilfælde sommetider være meget lærerigt at sammenligne oversættelsen med originalen.

Det nuværende værk handler kun om det, jeg vilkårligt kalder den aktuelle eller løbende tekst af Kierkegaards værker. Det tager ikke specifikt hensyn til linier, der kun består af stednavne, datcer, hilsener, underskrifter o.s.v. . Det behandler heller ikke linier, der kun består af benævnelser i modsætning til tekst. Denne skelnen vil være tydelig i næsten alle tilfælde, men de, som er i tvivl, bedes erindre den regel, som hulledamerne blev bedt om at følge. En linie skal behandles som titel, hvis den er placeret på midten af siden i tredie-udgaven, eller i tilfælde af et kort sæt af linier, hvis de sidste af sættet er således anbragt på midten. Sådanne linier blev behandlet som 00 linier, og således udelukket fra linietællingen på siden. Således er den almindelige undertitelside behandlet som bestående af en eller flere 00 linier, fulgt af linier 1 til 30 af løbende tekst. Ligeledes er, for at tage et lidt anderledes tilfælde, s. 139 af bind 6 behandlet som bestående af linie 1 til 32, tre 00 linier, og linierne 33-34.

Fodnoter er indbefattet i den følgende linietælling på en side. Den sidste linie af hovedteksten på side 41 af bind 6 er således behandlet som linie 28, og den første linie af fodnoten på den side som linie 29.

Vores fragment program er blevet sammensat af to forskellige og måske delvis modstridende mål. Vi har forsøgt, at frembringe fragmenter, der danner naturlige eller grammatiske enheder, og samtidig at skaffe den størst mulige sammenhæng. Vi har således under en enkelt overskrift (Aand) både „at en ond

Aand har sat et Par Brillor paa min næse,“ (EE1, s. 28, l. 2), og „og frygter mig. Hvad frygter en ung pige? Aand. Hvorfor? fordi Aand“ (EE1, s. 335, l. 29). Jeg tror at begge eksempler er brugbare, og under omstændighederne, forsvarlige.

Brudstykker, der begynder med et tal efterfulgt af en pause, stammer næsten altid fra begyndelsen af en fodnote.

Særlige brudstykker er skaffet for hver eneste forekomst af en overskrift, eller en hvilken som helst af dens udvalgte varianter; dette er således selv når de pågældende ord er tilpas nært på til at blive indbefattet i et enkelt brudstykke. Denne fremgangsmåde blev brugt af to helt forskellige grunde. I mange sådanne tilfælde frembragte computeren et lettere forskelligt brudstykke for andengangs forekomst, og udvidede således den totale sammenhæng for læseren. For det andet syntes dette den bedste måde at undgå at vildlede dem, som var interesseret i et ords hyppighed, eller som tilfældet kan være, et ord og dets udvalgte varianter. I øvrigt har vi med vilje undgået antydningen af hyppigheder i dette værk, fordi nogle af vores overskrifter indbefatter varianter, mens andre ikke gør det, og fordi, som det allerede er forklaret, den sammenholder kun løbende i modsætning til komplet tekst. De, som ønsker sådan information, vil finde denne udførligt og bekvemt fremvist i det næste bind af denne serie.

Et tomrum i enten de engelske eller de franske spalter betyder at en oversættelse af det relevante bind eller i nogle tilfælde af den relevante afsnit af et bind, ikke var disponible på skæringspunktet for det afsluttende samle-arbejde af vores sidekorrelations registre (Marts 1969).

Skønt kildeteksten for dette arbejde er meget stor, måtte slutresultatet naturligvis være medgørligt. Jeg måtte derfor begrænse ikke blot ord, der skulle sammenholdes, men ligeså vigtigt deres særlige former. Jeg har naturligvis søgt at udnytte genkomster i største omfang ved at vælge den form, eller sommetider den kombination af former, som jeg dømte, idet jeg støttede mig til både statistik og intuition, at være den mest produktive med hensyn til oplysende og afslørende brug. I de fleste tilfælde valgte jeg rodformen; i andre (f. eks. Templet, Theatret) har jeg i stedet brugt bøjningsformen. I få tilfælde og af omfattende grunde, har jeg valgt to eller flere former. I de to førstnævnte tilfælde optræder den valgte form simpelthen som konkordansoverskrift; når to eller flere er blevet valgt, optræder den mest almindelige form som hovedoverskrift, og de andre som varianter. Sådanne varianter er tydeligt angivet i parenteser efterfulgt hovedoverskriften. Den samme ordning er blevet fulgt i tilfældet af blot varianter i stavning, idet tilfælde med bindestreger er indbefattet heri.

Desværre kender jeg ingen almindelige pålidelige regler for brugen af ordene „ens“ og „forskellig“, og jeg må derfor lade mig nøje med at illustrere den praktik, jeg har forsøgt at følge. Jeg har indbefattet „Troen“ og „Troens“ som varianter af „Tro“; „Tvivlen“ som en variant af „Tvivl“; og „Tvivler“ som et separat og særskilt emne. Dette er naturligvis ikke stedet at forsøge en sprogteori, som kunne begrunde den praktik.

Konkordansoverskrifter er blevet ordnet i „alfabetisk orden“, hvilket er et kompromis mellem computer konventioner og nuværende dansk sprogbrug. Dette lyder som følgende: tomrum, bindestreg, aa, a, b, c, x, y, z, æ, og ø. Denne konkordans begynder altså med „Aabenbarelse“,

angiver „Selv-Reflexion“ før „Selvbedrag“, og slutter med „Æsthetikeren“. (Der er ingen konkordans overskrifter, der begynder med ø.)

Da det syntes upassende at give noget som helst forsvar for valget af ord, der er blevet sammenholdt i dette bind, nøjes jeg med at sige, at jeg har forsøgt, at give et afbalanceret billede af Kierkegaard, og samtidig at åbne for så mange ny og loven- de områder som muligt til undersøgelse. Om jeg har haft held og i hvilken udstrækning, kan måske kun tiden vise.

Jeg skulle måske tilføje en bemærkning for dem, som mulig- vis er skuffede over, at et bestemt ord eller dets variant ikke er behandlet i det forhåndenværende værk. Sådanne personer kan trøste sig med den kendsgerning, at vi, p.gr. af pladsmang- el, kun har været i stand til at sammenholde 586 ord, plus ca. 210 varianter, fra en sum af ca. 55.000 forskellige ord. Yderligere til deres sag, deres behov vil blive mødt i vores forestående *Index Verborum*, hvilket er det næste planlagte bind i denne serie. Dette bind vil give side og linie lokalisering for hvert ord i Kierkegaards skrifter, undtagen de der allerede er indbefattet i det nuværende bind, og de artikler, forholds- ord, o.s.v. udover en vis specificeret hyppighed. Skønt dette kun vil blive udtrykt i følge den danske tredie udgave, kan det let blive brugt til andre udgaver og oversættelser ved hjælp af vores side korrelations bind. Kort sagt, det vil give en mere økonomisk behandling af de fleste af de tiloversblevne ord i Kierkegaards skrifter. Den nuværende dyre og måske endog extravagante behandling kan måske kun blive moti- veret i tilfælde af særdeles vigtige og lovende ord, sådan som dem vi har taget i betragtning.

Det er mig en glæde at udtrykke min tak til følgende person- er: Professor Dr. Theol. Niels Thulstrup for opmuntring og råd; Dr. Gregor Malantschuk og Dr. Peter A. Rohde for ret-

telser af teksten; Professor Howard V. Hong for at have foreslået adskillige extra vigtige konkordans overskrifter; Gyldendalske Boghandel for tilladelse til at bruge tekster, og senere for bidraget af et sæt af tredie udgaven; Eugen Diede- richs Verlag for gaven til projektet, og siden til McGill Uni- versitet for Hirsch-Gerdes tyske oversættelse; Harper and Brothers, Augsburg Publishing House og Schocken Books for gaven af visse tekster brugt i dette projekt; Canada Council for dets generøse og vedvarende finansielle støtte af dette værk; McGill University for en afsluttende lille finansi- el gave og specielt for omfattende og uvurderlig computer- hjælp; McGills afdelinger for Sociologi og Antropologi, og for Økonomisk og Politisk Videnskab for muligheden af at anvende hulsystemudstyret; Professor David Thorpe og kom- puter centrets personale for de mange ydede tjenester; alle hulle damer, kontrollører, korrekturlæsere, korrelationskri- benter, hjælpere og rådgivere, og specielt de mange program- mører, som har været engageret i dette projekt på den ene eller den anden måde. I særdeleshed ønsker jeg at takke Mr. Roger Webster, som har været med i dette arbejdes tidligste stadier, Mr. Henry Farmer, som har lavet de senere redak- tionsprogrammer, og Mr. Nicolas Priftis, som har været an- svarlig for alle konkordans og trykkeprogrammer. Enhver, som har ledet et sådant projekt, vil tro mig, når jeg siger, at uden alle disse menneskers uselviske arbejde, ville dette værk aldrig være blevet fuldført.

Det meste af arbejdet fra de fleste af personalet er blevet tilegnet for at sikre den bedst mulige tekst, men jeg er naturlig- vis ansvarlig for eventuelle fejl, der er tilbage.

McGill University ALASTAIR MCKINNON
Juli 1970

KODELISTE
DANSKE TREDIE UDGAVE

Søren Kierkegaard, *Samlede Værker*, udg. af A. B. Drach- mann, J. L. Heiberg og H. O. Lange, gennemset af Peter P. Rohde; 3. Udg. 1-20. Gyldendal, København; 1962-64.

	Bind
LP Af en endnu Levendes Papirer	1
BI Om Begrebet Ironi	1
EE1 Enten-Eller. Første halvbind	2
EE2 Enten-Eller. Andet halvbind	3
T1-T18 Atten opbyggelige Taler	4
FB Frygt og Bæven	5
G Gjentagelsen	5
F Forord	5
PS Philosophiske Smuler	6
BA Begrebet Angest	6
TTL Tre Taler ved tænkte Leiligheder	6
SV1 Stadier paa Livets Vei. Første halvbind	7
SV2 Stadier paa Livets Vei. Andet halvbind	8
AE1 Afsluttende uvidenskabelig Efterskrift. Første halvbind	9

AE2 Afsluttende uvidenskabelig Efterskrift. Andet halvbind	10
LT, HLF Opbyggelige Taler i forskjellig Aand	11
& LE	
KG Kjerlighedens Gjerninger	12
CT Christelige Taler	13
LA En literair Anmeldelse	14
KK Krisen og en Krise i en Skuespillerindes Liv ..	14
LF Lilien paa Marken og Fuglen under Himlen ..	14
YTS „Ypperstepræsten“—„Tolderen“—	
„Synderinden“	14
TSA Tvende ethisk-religieuse Smaa-Afhandlinger ..	15
SD Sygdommen til Døden	15
IC Indøvelse i Christendom	16
EOT En opbyggelig Tale	17
TAF To Taler ved Altergangen om Fredagen	17
TS Til Selvprøvelse, Samtiden anbefalet	17
DS Dømmer selv!	17
BFF Bladartikler, der staar i Forhold til „Forfatterskabet“	18

FV	Om min Forfatter-Virksomhed	18	HCD	Hvad Christus dømmer om officiel	
SFV	Synspunktet for min Forfatter-Virksomhed ..	18		Christendom	19
B21	Bladartikler 1854-55 I-XXI	19	Ø	Øieblikket nr. 3-7	19
Ø	Øieblikket nr. 1-2	19	GU	Guds Uforanderlighed	19
			Ø	Øieblikket nr. 8-10	19

KODELISTE
DANSKE ANDEN UDGAVE

Søren Kierkegaards *Samlede Værker*, udg. af A. B. Drachmann, J. L. Heiberg og H. O. Lange; 2. Udg. I-XV. Gyldendalske Boghandel, Kjøbenhavn; 1920-36.

	Bind				
LP	Af en endnu Levendes Papirer	XIII	KG	Kjerlighedens Gjerninger	IX
BI	Om Begrebet Ironi	XIII	CT	Christelige Taler	X
EE1	Enten-Eller. Første halvbind	I	LA	En literair Anmeldelse	VIII
EE2	Enten-Eller. Andet halvbind	II	KK	Krisen og en Krise i en Skuespillerindes Liv .	X
T1-T2	To opbyggelige Taler (1843)	III	LF	Lilien paa Marken og Fuglen under Himlen .	XI
T3-T5	Tre opbyggelige Taler (1843)	III	YTS	„Ypperstepræsten“—„Tolderen“—	
T6-T9	Fire opbyggelige Taler (1843)	IV		„Synderinden“	XI
T10-T11	To opbyggelige Taler (1844)	IV	TSA	Tvende ethisk-religieuse Smaa-Afhandlinger..	XI
T12-T14	Tre opbyggelige Taler (1844)	IV	SD	Sygdommen til Døden	XI
T15-T18	Fire opbyggelige Taler (1844)	V	IC	Indøvelse i Christendom	XII
FB	Frygt og Bæven	III	EOT	En opbyggelig Tale	XII
G	Gjentagelsen	III	TAF	To Taler ved Altergangen om Fredagen	XII
F	Forord	V	TS	Til Selvprøvelse, Samtiden anbefalet	XII
PS	Philosophiske Smuler	IV	DS	Dømmer selv!	XII
BA	Begrebet Angest	IV	BFF	Bladartikler, der staar i Forhold til	
TTL	Tre Taler ved tænkte Leiligheder	V		„Forfatterskabet“	XIII
SV1 & SV2	Stadier paa Livets Vei	VI	FV	Om min Forfatter-Virksomhed	XIII
AE1 & AE2	Afsluttende uvidenskabelig Efterskrift	VII	SFV	Synspunktet for min Forfatter-Virksomhed ..	XIII
LT, HLF & LE	Opbyggelige Taler i forskjellig Aand	VIII	B21	Bladartikler 1854-55 I-XXI	XIV
			Ø	Øieblikket nr. 1-2	XIV
			HCD	Hvad Christus dømmer om officiel	
				Christendom	XIV
			Ø	Øieblikket nr. 3-7	XIV
			GU	Guds Uforanderlighed	XIV
			Ø	Øieblikket nr. 8-10	XIV